

Türkiye’de Çoğulcu Demokrasi ve Katılımcı Yönetim *

Pluralistic Democracy and Participatory Government in Turkey

ÖZET

Çoğunluğun tartışılmaz egemenliğini kabul etmeyen, azınlıktakilerin siyasal ve kültürel haklarının kabul edilmesi gerektiğini ve azınlığın da bir gün çoğunluk olabileceği hakkının verilmesini savunur, çoğulcu demokrasi. Katılma, iletişim ya da ortak davranışta bulunma yöntemiyle belirli bir toplumsal duruma girme sürecidir. Bu noktadan hareketle katılmanın etkili bir iletişim ile ortak bir amaç etrafında biçimlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Yönetime katılma ise, yönetim hiyerarşisinde çalışanların işe alım, örgütlenme, kontrol gibi örgütsel çalışmaların düzenlendiği ve bu işlemlerin birebir katılma veya ortak organlar eliyle gerçekleştirildiği bir süreçtir. Yine katılımcı yönetim olarak ifade edebileceğimiz yönetime katılma, çalışanların doğrudan doğruya ya da temsilcileri aracılığıyla, özellikle kendilerini ilgilendiren konularda kararlara söz ya da oy hakkı ile katılmalarıdır. Dolayısıyla yönetime katılmayı, çalışanların kararların alınmasında bizzat ya da temsilcileri aracılığıyla rol oynaması olarak tanımlanabiliriz. Bu çalışma, Türkiye'nin siyasal ve yönetsel yapısında çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim kavramlarının uygulanmasını incelemekte olup hazırlanırken, çeşitli kaynaklardan literatür taraması yapılmış ayrıca katılımcı yönetim ile ilgili Türkiye'deki yerel yönetimlerin uygulamaları incelenmiştir. Çoğulcu demokrasi kavramı, karar verme süreçlerinde çeşitlilik ve çoklu bakış açısının önemini vurgulamaktadır. Katılımcı yönetim ise, vatandaşların karar verme süreçlerinde aktif olarak yer almaları ve hükümet ile sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin önemini vurgulamaktadır. Çalışma, Türkiye'deki bu kavramların ne ölçüde uygulandığını, özellikle kentsel dönüşüm projeleri ve katılımcı bütçeleme süreçleri gibi belirli örnekler üzerinden analiz etmektedir. Ayrıca, Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetimin uygulanmasıyla ilgili zorluklar ve sınırlamalar, siyasi kutuplaşma, sınırlı sivil toplum katılımı ve bürokratik direnç gibi konular da ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çoğulcu Demokrasi, Katılımcı Yönetim, Türkiye.

ABSTRACT

Pluralistic democracy is an understanding of democracy that rejects the absolute dominance of the majority, advocates that the political and cultural rights of minorities should be accepted, and that the minority should be given the right to become the majority one day. Participation is the process of entering into a particular social situation through communication or collective action. Based on this, it can be concluded that participation should be shaped around a common goal with effective communication. Participation in management is a process in which organizational activities such as recruitment, organization and control of employees in the management hierarchy are organized and these processes are carried out through one-on-one participation or through common bodies. Participation in management, which we can also express as participatory management, is the participation of employees directly or through their representatives, with the right to speak or vote in decisions, especially on matters that concern them. Therefore, we can define participation in management as employees playing a role in decision-making, either personally or through their representatives. This study examines the application of the concepts of pluralist democracy and participatory management in Turkey's political and administrative structure. While preparing it, a literature review was made from various sources and the practices of local governments in Turkey regarding participatory management were examined. The concept of pluralistic democracy emphasizes the importance of diversity and multiple perspectives in decision-making processes. Participatory management, on the other hand, emphasizes the active participation of citizens in decision-making processes and the importance of cooperation between the government and non-governmental organizations. The study analyzes the extent to which these concepts are applied in Turkey through specific examples, especially urban transformation projects and participatory budgeting processes. Additionally, issues such as challenges and limitations to the implementation of pluralistic democracy and participatory governance in Turkey, political polarization, limited civil society participation and bureaucratic resistance are also addressed.

Keywords: Pluralist Democracy, Participatory Governance, Turkey.

GİRİŞ

Çoğulcu demokrasi, çeşitliliği, tartışmayı, müzakereleri ve uzlaşmayı teşvik eder. Karar alma süreçlerinde farklı bakış açılarının ve çıkarların temsil edilmesi, demokratik kararların daha kapsayıcı ve meşruiyeti yüksek olmasını sağlar. Ancak çoğulcu demokrasinin pratikte uygulanması zor olabilir. Farklı görüşlerin bir araya gelmesi, uzlaşma

Mehmet Sadık Gülsever¹

Bilal Felek²

Evin Bahtiyar³

Ahmet Gezici⁴

How to Cite This Article

Gülsever, M. S., Felek, B., Bahtiyar, E. & Gezici, A. (2023). “Türkiye’de Çoğulcu Demokrasi ve Katılımcı Yönetim”, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(70):3866-3875. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH AS.73063>

Arrival: 17 August 2023

Published: 30 November 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Okul Müdürü, MEB, Diyarbakır, Türkiye

² Öğretmen, MEB, Diyarbakır, Türkiye

³ Öğretmen, MEB, Diyarbakır, Türkiye

⁴ Öğretmen, MEB, Diyarbakır, Türkiye

sağlanması ve çeşitli çıkarların dengelemesi çeşitli zorluklar ve çatışmalar yaratabilir. Ayrıca, çoğunluğun veya baskın olan grupların azınlıkları baskı altına alabileceği riski de bulunmaktadır.

Ana hatlarıyla belirtmek gerekirse, çoğulcu demokrasi, farklı görüşlerin ve çıkarların bir arada var olduğu bir toplumu yönetmek için kullanılan bir yönetim biçimidir. Bu model, katılımcılığı teşvik eder, temel demokratik haklara ve özgürlüklere saygı gösterir ve çeşitliliği kapsayıcı bir şekilde değerlendirir. Ya da "farklı siyasi grupların, bireylerin ve çıkarların özgürce ve etkili bir şekilde ifade edilebildiği, eşit oy kullanma hakkına dayalı olarak siyasi iktidarın çoğulcu bir şekilde belirlendiği bir siyasal sistemdir" (Dahl, 1971, s. 20).

Katılımcı yönetim ise; "yöneticilerin ve halkın bir arada çalışarak, yönetim kararlarının alınması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecinde etkileşim kurduğu bir yönetim modelidir" (Krumholz ve Forester, 1990, s.122).

Özetle, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim kavramları, siyasal iktidarın çeşitli siyasi gruplar, bireyler ve çıkarlar arasında paylaşıldığı, yöneticilerin ve halkın bir arada çalışarak yönetim kararlarının alındığı bir siyasal sistem ve yönetim modeli olarak tanımlayabiliriz.

Bize göre, Türkiye'de katılımcı yönetim anlayışı, yerel yönetimlerde daha belirgin bir şekilde görülmektedir. Belediyeler, kentsel planlama, kamu hizmetlerinin sunumu ve yerel ekonomik kalkınma gibi konularda yerel halkın katılımını teşvik etmektedir. Katılımcı yönetim ilkeleri, belediyelerin demokratik yönetişim ilkelerine uygun olarak çalışmasını hedeflemektedir. Demokratik standartların yükseltilmesi, katılımcı yönetim ilkelerinin güçlendirilmesi ve temel özgürlüklerin korunması, çoğulculuk ve katılımın önündeki engellerin aşılması için önemli adımlardır. Bu süreçte, sivil toplum, akademisyenler, siyasi partiler ve vatandaşların aktif katılımı ve çeşitli düşüncelerin serbestçe ifade edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Çalışma, Türkiye'deki bu kavramların ne ölçüde uygulandığını, özellikle kentsel dönüşüm projeleri ve katılımcı bütçeleme süreçleri gibi belirli örnekler üzerinden analiz etmektedir. Ayrıca bu çalışmada, Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetimin uygulanmasıyla ilgili zorluklar ve sınırlamalar, siyasi kutuplaşma, sınırlı sivil toplum katılımı ve bürokratik direnç gibi konular da ele alınmaktadır.

Çoğulcu Demokrasi İle Katılımcı Yönetim Arasındaki Benzerlik Ve Farklılıklar

Çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim arasında birçok farklılık vardır. Bu farklılıklardan en önemli olanı şudur: "Çoğulcu demokrasi, siyasal iktidarın paylaşılması için bir siyasal sistem sunarken, katılımcı yönetim, yönetim kararlarının alınması sürecine katılım için bir yönetim modeli sunar" (Warren, 2017, s. 333-346).

Bununla birlikte, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim arasındaki benzerlikler de mevcuttur. İkisi de "sivil toplumun katılımını, yönetim kararlarının sürekli gözden geçirilmesini ve demokratik hesap verebilirliği ön plana çıkarır" (Sintomer, Herzberg, & Röcke, 2008, s. 164-178). Kısacası, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim arasında bazı farklılıklar olmasına rağmen, ikisi de sivil toplumun katılımını teşvik ederek, yönetim kararlarının demokratik hesap verebilirliğini sağlamaya çalışır.

Çoğulcu Demokrasinin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Dahrendorf (1998) çoğulcu demokrasinin, "durmadan anlaşmazlıklar yaratan, düşmanca ve kutuplaştırıcı bir siyasi ortam" yaratabileceği konusunda bir uyarıda bulunmaktadır.

Çoğulcu demokrasi, farklı görüşlerin çatışma ve tartışmalar yoluyla çözümlenmesini teşvik eder. Bu durum, bazen keskin ve tutkulu anlaşmazlıklara yol açabilir. Farklı gruplar, çıkarlarını savunmak için güçlü bir şekilde mücadele edebilir ve siyasi ortamda gerilimler yaşanabilir. Bu durum düşmanca bir siyasi ortam yaratabilir. Kutuplaşma ve düşmanlık, toplumdaki birlik ve dayanışma duygusunu zayıflatabilir. Farklı gruplar arasındaki karşılıklı anlayış ve işbirliği yerine, rekabet ve çatışma öne çıkabilir. Bu da toplumsal bir bölünmeye yol açabilir. Ancak, çoğulcu demokrasinin kendisinin eksik veya yanlış olduğu anlamına gelmez. Bu, çoğulcu demokrasinin pratikte karşılaşılabileceği zorluklardan biridir. Siyasi çatışmalar ve anlaşmazlıklar, demokratik süreçlerin bir parçası olabilir. Ancak, önemli olan, bu anlaşmazlıkları barışçıl bir şekilde çözebilmek ve farklı görüşlerin temsil edildiği bir ortamda uzlaşma sağlamaktır.

Çoğulcu demokrasi bazen anlaşmazlıklar yaratabilir ve siyasi ortamda düşmanca bir atmosfer oluşturabilir. Ancak, bu zorluklar, demokratik süreçlerin doğal bir parçası olarak ele alınmalı ve uzlaşma ve işbirliği için çaba harcanmalıdır. Diğer bir olumsuz yön ise, çoğulcu demokrasinin yavaş işleyişi olabilir. Bu durumu şöyle özetlenmektedir: "Çoğulcu demokrasi, çok sayıda aktörün ve kurumun katılımı nedeniyle karar alma sürecini yavaşlatabilir ve hatta felç edebilir" (Sabetti, 2017, s. 265-282).

Katılımcı Yönetimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Katılımcı yönetimin olumlu yönlerini "katılımın artması, kararlarla ilgili bilgi ve anlayışın artması, güvenin ve hesap verebilirliğin gelişmesi, katılımcıların katılım sürecinde öğrenme fırsatları yakalaması, yaratıcılık ve yenilik potansiyelinin artması" olarak sıralamışlardır. Bununla birlikte, katılımcı yönetimin olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Katılımcı yönetimin olumlu yönlerini "katılımın artması, kararlarla ilgili bilgi ve anlayışın artması, güvenin ve hesap verebilirliğin gelişmesi, katılımcıların katılım sürecinde öğrenme fırsatları yakalaması, yaratıcılık ve yenilik potansiyelinin artması" olarak sıralamışlardır. Bununla birlikte, katılımcı yönetimin olumsuz yönleri de bulunmaktadır (Bächtiger ve ark. 2010, s. 6-2).

Bu noktada, Lægreid ve Verhoest (2015) "Katılımcı yönetimin olumsuz yanları arasında zaman, maliyet, katılımcıların sayısı ve profilleri, siyasi baskılar ve işbirliği eksiklikleri yer alır" şeklinde açıklamışlardır. Katılımcı yönetim, vatandaşların kamu politikası yapımında daha aktif bir rol oynamalarına ve böylece demokrasinin daha derin bir düzeyde uygulanmasına olanak tanır. Ayrıca, vatandaşların ihtiyaçlarına daha iyi cevap veren politikalar geliştirilmesine yardımcı olabilir. Ancak, katılımcı yönetimin uygulanması zor ve zaman alıcı olabilir, bu nedenle bazı durumlarda verimliliği azaltabilir (Lægreid ve Verhoest, 2015, s. 1-16).

Katılımcı yönetim, vatandaşların katılımıyla yönetime daha fazla şeffaflık getirir ve demokrasinin daha iyi uygulanmasına yardımcı olur. Bununla birlikte, katılımcı yönetim süreci bazen karar alma sürecini yavaşlatabilir ve uygulama aşamasında karşılaşılan zorluklar nedeniyle sonuçlar hayal kırıklığı yaratabilir. Katılımcı yönetimin avantajları, katılımcılığın özgürlük, eşitlik, adalet, verimlilik, yenilikçilik ve topluluk bağı güçlendirme potansiyelini içermektedir. Olumsuz yönleri ise katılımcılık sürecinin zaman alıcı olması, katılımın yetersiz olması ve katılımcılık sürecinin istenmeyen sonuçlar doğurmasıdır (Mergel, 2018).

Katılımcı yönetimin artıları arasında, karar alınması, uygulanması ve yönetimi daha etkili hale getirilmesi, halkın bilgilendirilmesi ve katılımı artırılması, toplumsal farkındalığın ve uzlaşının artması, demokratik katılımın artması ve kararların daha şeffaf hale gelmesi yer alır. Ancak, katılımcı yönetimin dezavantajları da bulunmaktadır. Bunlar arasında, karar alınması ve uygulanması için daha fazla zaman ve kaynak harcanması, karar alma sürecinde yavaşlama, katılımcıların azlığı veya ilgisizliği, karar alma sürecinde manipülasyon, siyasi veya ekonomik güçlerin etkisi ve katılımcıların bilgi eksikliği yer alır (Sintomer, 2008, s. 1-16).

"Katılımcı yönetimin artıları arasında, vatandaşların daha fazla katılımı, güvenilirlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik, sosyal ve politik tutarlılık, toplumsal konsensüs, yenilikçilik, toplumsal öğrenme ve vatandaşların eğitimi yer alır. Ancak, katılımcı yönetimin dezavantajları da vardır. Bunlar arasında, karar alma sürecinde yavaşlama, seçilmiş temsilcilerin yetkisinde azalma, demokratik olmayan katılımcılık, eşitsiz katılım, vatandaşların zaman ve kaynak eksikliği, siyasi çıkarların etkisi ve yasa dışı grupların etkisi yer alır" (Gaventa & Barrett, 2010, s. 1-22).

Karar Verme Sürecinde Çeşitlilik ve Çoklu Bakış Açısı

Çoğulcu demokrasilerde, karar verme sürecindeki çeşitliliğin sınırları ve zorlukları da vardır. Özellikle farklı görüşlere sahip insanların bir araya gelerek uzlaşma sağlaması, zaman alıcı ve zor bir süreç olabilir. Bu nedenle, çoğulcu demokrasilerde yönetim süreçlerinin doğru bir şekilde yönetilmesi gereklidir.

Çoğulculuk kavramını şöyle tanımlar: "Karar sürecinde mümkün olan en geniş çeşitliliği, kapsayıcılığı ve farklılığı içeren bir yönetime sahip olma hedefi" olarak ifade eder (Cohen, 1989, s.17-34).

Çoğulculuğu, karar sürecinde mümkün olan en geniş çeşitlilik, kapsayıcılık ve farklılık olarak tanımlayabiliriz.. Çoğulcu demokrasilerde, yönetim süreçlerinin bu çeşitliliği yönetmesi ve farklı görüşlere sahip insanların uzlaşma sağlaması zorluklar içerebilir.

Çoğulcu demokrasiler, toplumun tüm kesimlerinin temsil edildiği ve katılımının teşvik edildiği bir sistemdir. Bu çeşitlilik, farklı görüşlerin, çıkarların ve değerlerin yönetim süreçlerine yansıtılmasını sağlar. Ancak, bu geniş çeşitlilik bazen karar alma süreçlerini karmaşık hale getirebilir.

Farklı görüşlere sahip insanların uzlaşma sağlaması, zaman alıcı ve meşakkatli bir süreç olabilir. Tartışmalar, çatışmalar ve müzakereler gerektirebilir. Bu nedenle, çoğulcu demokrasilerde yönetim süreçlerinin etkin bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Katılımcılığı teşvik etmek, çeşitli görüşleri dikkate almak ve adil bir karar alma süreci oluşturmak, çoğulculuğun sağlanmasında önemli faktörlerdir.

Bununla birlikte, çoğulcu demokrasilerdeki yönetim süreçleri, çeşitliliği sınırlayan bazı zorluklarla karşılaşabilir. Bazı gruplar daha güçlü ve etkili olabilirken, diğerleri daha az temsil edilebilir. Eşitlik ilkesinin sağlanması ve azınlıkların haklarının korunması önemlidir.

Çoğulcu demokrasilerde yönetim süreçlerinin çeşitliliği, kapsayıcılığı ve farklılığı yönetmesi zorluklar içerebilir. Farklı görüşlere sahip insanların uzlaşma sağlaması zaman alıcı olabilir. Ancak, katılımı teşvik etmek, adil bir karar alma süreci oluşturmak ve eşitlik ilkesini sağlamak, çoğulcu demokrasinin hedeflerine ulaşmada önemli adımlardır.

Türkiye’de Çoğulcu Demokrasi ve Katılımcı Yönetimin Uygulanmasında Karşılaşılan Zorluklar

Türkiye’de katılımcı ve çoğulcu demokrasinin uygulanmasında bir dizi zorlukla karşılaşmaktadır. Bu zorluklar, siyasal kültür, sivil toplum, yargı bağımsızlığı ve medya özgürlüğü gibi alanlarda ortaya çıkan eksikliklerden kaynaklanmaktadır.

Türkiye’nin siyasal kültürü, katılımcı ve çoğulcu demokrasinin gelişmesi için önemli bir faktördür. Siyasi kültür, bireylerin demokratik değerlere sahip olması, demokratik kurum ve süreçlere olan inançları ve demokratik katılıma yönelik tutumlarıdır. Toplumda, farklı görüşlerin özgürce ifade edilmesi, eleştirel düşünce ve sivil katılımın teşvik edilmesi gibi demokratik değerlerin tam olarak yerleşmediği görülmektedir.

Sivil toplum kuruluşları (STK’lar), katılımcı demokrasinin güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak Türkiye’de STK’ların etkinliği ve kapasitesi konusunda bazı zorluklar vardır. Sivil toplumun yeterli bir şekilde temsil edilmemesi ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik kısıtlamalar, katılımcı ve çoğulcu demokrasinin gelişimini sınırlayabilir.

Yargı bağımsızlığı, demokratik bir sistemin temel unsurlarından biridir. Ancak Türkiye’de yargı bağımsızlığı konusunda endişeler bulunmaktadır. Yargının siyasal etkilere maruz kalması, tarafsızlık ilkesinin zedelenmesine ve hukukun üstünlüğünün zayıflamasına yol açabilir. Bu durum, demokratik katılımın önündeki engellerden biridir.

Medya özgürlüğü, çoğulcu demokrasinin sağlıklı işlemesi için kritik bir öneme sahiptir. Türkiye’de medya özgürlüğü konusunda endişeler vardır. Medyanın bağımsızlığına ve çeşitliliğine yönelik kısıtlamalar, farklı görüşlerin ifade edilmesini ve halkın bilgi edinme hakkını sınırlayabilir. Bu da çoğulcu demokrasinin gelişimini olumsuz etkileyebilir.

Bu zorluklara rağmen, Türkiye’de katılımcı ve çoğulcu demokrasinin güçlendirilmesi için adımlar atılmaktadır.

Türkiye’de katılımcı ve çoğulcu demokrasinin uygulanması çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Siyasal kültürdeki eksiklikler, sivil toplumun yetersizliği, yargı bağımsızlığı ve medya özgürlüğündeki sınırlamalar gibi faktörler, çoğulculuğun tam anlamıyla hayata geçirilmesini engelleyebilmektedir (Yaman, 2020, s. 36).

Bu zorluklara rağmen, Türkiye’de birçok sivil toplum örgütü ve yerel yönetimler, katılımcı ve çoğulcu demokrasiyi teşvik etmek için çeşitli girişimlerde bulunmaktadır. Örneğin, İstanbul’da Kadıköy Belediyesi tarafından düzenlenen "Katılımcı Bütçe" uygulaması, vatandaşların yerel bütçe planlamasına katılmalarını sağlamak ve yerel yönetimlerin daha şeffaf ve hesap verebilir olmasını hedeflemektedir (Uyanık, 2018, s. 45-53).

Siyasi Kutuplaşma

Türkiye’de katılımcı ve çoğulcu demokrasi konusunda siyasi kutuplaşma, demokratikleşme sürecinde ciddi bir engel teşkil etmektedir.

Siyasi kutuplaşmanın olumsuz etkileri, demokratik katılımın önündeki engelleri artırır. Farklı görüşlerin bir araya gelerek uzlaşma sağlaması yerine, kutuplaşma siyasal süreçleri engelleyebilir ve demokratik karar alma mekanizmalarını etkisiz hale getirebilir.

Siyasi kutuplaşma, toplumda birlik ve dayanışma duygularını zayıflatabilir. Farklı siyasi gruplar arasındaki düşmanlık ve düşmanca retorik, toplumun bütünlüğünü sarsabilir ve toplumsal huzuru olumsuz etkileyebilir.

Ancak, siyasi kutuplaşma sadece bir sorun olarak görülmemelidir. Aynı zamanda, çoğulculuğun ve demokrasinin bir parçası olarak da değerlendirilebilir. Farklı görüşlerin çatışması ve çekişmesi, demokratik tartışma ve müzakere süreçlerinin bir parçasıdır. Bu nedenle, siyasi kutuplaşmanın olumsuz etkilerini en aza indirerek, yapıcı ve adil bir siyasi ortamın oluşturulması önemlidir.

Türkiye’de siyasi kutuplaşma, katılımcı ve çoğulcu demokrasiye yönelik ciddi bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Siyasi partilerin ideolojik sınırlarının aşılması, iletişim ve işbirliği kanallarının güçlendirilmesi ve toplumun bütün kesimlerini kapsayan çözüm odaklı yaklaşımların benimsenmesi, demokratik katılımı ve çoğulculuğu destekleyebilir (İçduygu & Yılmaz, 2018).

Sınırlı Sivil Toplum Katılımı

Sivil toplum kuruluşlarının (STK) katılımı, çoğulcu ve katılımcı demokrasi uygulamalarının etkili bir şekilde işlemesi için önemlidir. Ancak Türkiye’de STK’ların katılımı sınırlıdır ve bunun nedenleri arasında hükümetin STK’ları

kısıtlayan yasal düzenlemeleri, STK'ların yetersiz kaynakları, STK'ların birbirleriyle rekabet etmesi ve toplumsal bağımsızlık nedeniyle insanların STK'lara katılmaya isteksiz olması yer almaktadır

Ayrıca, Türkiye'de hükümetin STK'lara yönelik tutumu da sınırlı STK katılımını etkileyebilir. Örneğin, hükümetin bazı STK'ları terör örgütleriyle bağlantılı olarak suçlaması veya STK'larla işbirliği yapmanın devlet aleyhine bir eylem olarak kabul edilmesi, STK'ların katılımını engelleyebilir (Sönmez & Çakmak, 2016, s. 176-192).

Bürokratik Direnç

Bürokratik direnç, bürokratik sistemdeki aktörlerin değişimi veya dışarıdan gelen katılımı engellemek için direnç göstermelerini ifade eder. Bürokratik yapılar genellikle hiyerarşik, katı ve kural tabanlı olabilir. Bu durum, karar alma süreçlerinin merkezîyetçi ve sınırlı bir şekilde yapılmasına yol açabilir.

Karaman ve Karaman (2019) şunları belirtmektedir:

"Bürokrasinin kurallarla ve işleyiş biçimleriyle yoğunlaşması, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların katılımını engelleyebilir.

Ancak, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim açısından bürokratik direncin aşılması önemlidir. Vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının karar alma süreçlerine aktif olarak dahil edilmesi, demokratik süreçlere daha fazla meşruiyet ve çeşitlilik getirebilir.

Bürokratik direncin aşılması için, şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılığı teşvik eden reformlar yapılması gerekmektedir. Karar alma süreçlerinin daha açık ve erişilebilir hale getirilmesi, vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının bilgiye erişimini kolaylaştırır ve onları sürece dahil etme imkanı sağlar.

Aynı zamanda, bürokratik yapıların daha esnek ve duyarlı hale getirilmesi de önemlidir. Bürokrasinin katılımcı yaklaşımlara ve yeniliklere açık olması, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların katkılarını değerlendirmesini kolaylaştırır.

Bürokratik dirençle mücadele etmek, katılımcı ve çoğulcu demokrasiyi desteklemek için sürekli bir çaba gerektirir. Eğitim, bilinçlendirme ve işbirliği platformlarının oluşturulması, bürokrasi ile sivil toplum arasındaki iletişimi güçlendirebilir ve işbirliğini teşvik edebilir.

Sonuç olarak, bürokratik direnç, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim için bir engel oluşturabilir. Ancak, şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılığı teşvik eden reformlar ve sürekli çaba ile bu direncin aşılması mümkündür. Vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının

bürokratik direnç, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim açısından önemli bir engel oluşturabilir. Bürokrasinin kurallara ve işleyiş biçimlerine yoğunlaşması, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların katılımını engelleyebilir. Bu durum, demokratik karar alma süreçlerinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve çeşitlilik eksikliği yaratabilir.

Bürokratik direncin aşılması için, vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının karar alma süreçlerine daha fazla dahil edilmesi gerekmektedir. Katılımcı yönetim, vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının politika yapımına ve uygulamasına aktif bir şekilde katıldığı bir süreçtir. Vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının seslerinin duyulmasını sağlamak, karar alma süreçlerine şeffaflık getirmek ve hesap verebilirlik ilkesini güçlendirmek, bürokratik direnci azaltmada etkili adımlardır.

Ayrıca, bürokrasi içindeki kuralların ve işleyiş biçimlerinin daha esnek hale getirilmesi de bürokratik direnci aşmak için önemlidir. Bürokratik yapıların hızlı yanıtlar verme yeteneği, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların katılımını teşvik eder. Bürokrasi ile işbirliği ve iletişim kanallarının güçlendirilmesi, demokratik karar alma süreçlerindeki engelleri aşmada yardımcı olabilir.

Bürokratik direnç, çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim açısından önemli bir zorluktur. Bürokrasi içindeki sıkıntılar, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların katılımını engelleyebilir (Karaman ve Karaman,2019, s. 874-885).

Diğer bir olumsuz yön ise, çoğulcu demokrasinin yavaş işleyişi olabilir. Çoğulcu demokrasi, birçok paydaşın katılımını teşvik ettiği için karar alma sürecini karmaşık hale getirebilir. Farklı görüşlerin çatışması, uzlaşma arayışlarını engelleyebilir ve kararların alınmasını geciktirebilir. Bu durum, özellikle karmaşık ve büyük ölçekli projelerde veya toplumun önemli meselelerinde ortaya çıkabilir. Çoğulcu demokrasinin yavaş karar alma süreci, acil durumlar veya hızlı müdahale gerektiren durumlar için dezavantajlı olabilir. Örneğin, kriz zamanlarında hızlı kararlar alınması gerekebilirken, uzun süreçler ve farklı grupların uzlaşmaya varma çabaları, etkili müdahaleyi engelleyebilir.

Bu zorluklara rağmen, çoğulcu demokrasi hala demokratik bir toplum için önemli bir değer taşır. Farklı görüşlerin çatışması, çeşitliliği ve tartışmayı teşvik eder, demokratik karar alma süreçlerine şeffaflık ve hesap verebilirlik getirir.

Ancak, bu süreçlerin yönetimi ve etkinliği için dikkatli bir dengeleme ve adil bir yönetim yaklaşımı gereklidir (Sabetti, 2017, s. 85).

Çoğulcu Demokrasi ve Katılımcı Yönetim Türkiye Örnekleri

Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim uygulamaları hakkında yapılan araştırmalarda, bu kavramların Türkiye'deki uygulamalarının oldukça sınırlı olduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte, özellikle son yıllarda yerel yönetimlerde katılımcı yönetim anlayışının yaygınlaştığı ve bazı örneklerinin görüldüğü yapılan çeşitli araştırmalarla ifade edilmektedir.

Bu örneklerden biri olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin "Siz Karar Verin" projesi gösterilmektedir. Bu proje kapsamında, İstanbul'daki vatandaşlar, kentin bazı alanlarındaki kullanım planlaması hakkında görüşlerini belirterek karar verme sürecine katılmaktadır. Bu şekilde vatandaşların karar verme sürecine dahil edilmesi, katılımcı yönetim anlayışının uygulanması açısından önemli bir örnek olarak gösterilmektedir (Özdemir, 2019, s. 58).

Benzer şekilde, Ankara Büyükşehir Belediyesi de bazı projelerinde katılımcı yönetim anlayışını benimsemiştir. Bu projelerden biri olarak "Ankara Kentsel Çalıştay" gösterilmektedir. Bu çalıştayda grubunda, kentin planlaması ve yönetimiyle ilgili olarak uzmanlar, sivil toplum örgütleri ve vatandaşlar bir araya gelerek görüşlerini paylaşmış ve kent yönetimine katkıda bulunmuşlardır (Kırbaçoğlu, 2019, s. 62).

Ancak, Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim uygulamalarının geniş kapsamlı ve yaygın olmadığı, bunun nedenlerinin arasında siyasi kültürdeki eksiklikler ve sivil toplum kuruluşlarının yeterince güçlü olmaması gibi faktörlerin yer aldığı belirtilmektedir (Köker, 2017, s. 51-57).

Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim ilkelerinin uygulanmasına dair birçok örnek bulunmaktadır. Bunlardan biri, yerel yönetimlerin katılımcı yönetim modellerine geçiş yapmasıdır. Bu geçiş, belediyelerin karar süreçlerinde sivil toplum kuruluşlarının, yerel halkın ve diğer paydaşların katılımını artırmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, "Katılımcı Bütçe" uygulamasını başlatarak, yerel halkın bütçe kararlarına doğrudan katılımını sağlamıştır (İBB, 2020).

Diğer bir örnek ise Türkiye'de faaliyet gösteren bazı sivil toplum kuruluşlarının çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim ilkelerine dayalı olarak çalışmalarını yürütmeleridir. Örneğin, Helsinki Yurttaşlar Derneği, insan hakları savunuculuğu ve demokrasi geliştirme çalışmaları yürüterek, hükümetin insan haklarına saygı göstermesi ve katılımcı bir demokrasi ortamı oluşturması için çaba harcamaktadır (Helsinki Yurttaşlar Derneği, 2021).

Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Projeleri

Türkiye'de son yıllarda kentsel dönüşüm projeleri oldukça önem kazanmıştır. Bu projeler, kentsel altyapıyı yenilemek, afet risklerini azaltmak, yaşam koşullarını iyileştirmek gibi amaçlarla uygulanmaktadır. Ancak, kentsel dönüşüm projeleri sıklıkla tartışmalara neden olmakta, hukuki ve sosyal sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır.

Özellikle, projelerin yürütülmesinde yaşanan hukuki sorunlar, vatandaşların haklarının ihlal edilmesi, mülkiyet sorunları, yeterli tazminat ödenmemesi gibi sorunlar büyük bir önem taşımaktadır. Ayrıca, kentsel dönüşüm projelerinin yerel halkın katılımı ile yürütülmesi gerektiği konusunda da sık sık eleştiriler yapılmaktadır (Turgut, 2019, s. 54-62).

Türkiye'de son yıllarda hızla artan nüfus ve şehirleşme, kentsel dönüşüm projelerinin gündeme gelmesine neden olmuştur. Kentsel dönüşüm projeleri, eski ve riskli yapıların yıkılarak yerine modern ve güvenli yapıların inşasını amaçlar. Ancak, bu projelerin uygulanması sırasında bazı sorunlar ortaya çıkmıştır.

Bunların en önemlilerinden biri, vatandaşların haklarının korunması konusudur. Kentsel dönüşüm projeleri genellikle bölgeyi etkileyen tüm vatandaşlar için bir dizi değişiklik getirir ve bu nedenle vatandaşların bu değişikliklerle ilgili karar alma sürecinde etkin bir şekilde yer almaları gerekmektedir.

Kentsel dönüşüm projelerinde şeffaflık ve hesap verebilirlik de önemli bir sorundur. Projenin uygulanması ve kaynakların kullanımı hakkında vatandaşlara yeterli bilgi sağlanmaması veya bu bilginin yetersiz olması, projenin vatandaşlar tarafından kabul edilmesini zorlaştırır (T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, 2018).

Türkiye'de Katılımcı Yönetim Proje Örnekleri

Katılım kavramının demokrasiler için önemi yapılan çalışmalarda sıkça vurgulanan bir durumdur. Son yıllarda demokrasilerin temel ilkeleri doğrultusunda katılımın artırılması için çeşitli yollara başvurulduğu da görülmektedir. Bu yolların kuramsal olarak hangi temellere dayandığını anlayabilmek için yerel katılım yöntemlerinin somut örnekler üzerinden incelenmesi faydalı olacaktır.

Türkiye’de Kent konseyleri ilk olarak 1996 yılında Yerel Gündem 21 ya da kent meclisi, kent senatosu, kent parlamentosu, kent kurultayı veya benzeri isimlendirmeler ile oluşturulmuştur (Özdemir, 2011, s. 38). Kent konseylerinin yaygınlaşması ile yasal dayanağa Kamu Yönetiminde Değişimin Yönü ve Etkileri (Kayfor 13 Bildiri Kitabı) 1784 ihtiyaç duyulmuştur. Böylece Türkiye’de Yerel Gündem 21’ler kapsamında oluşturulan kent konseyleri, 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun kabul edilmesiyle birlikte yasal temele kavuşturulmuş ve belediyeler açısından kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Genel ve yerel seçim zamanlarının dışında yurttaş siyasetle ilişkilendiren mekanizmaların eksikliği Türkiye’de önemli bir sorundur. Bu sorunun çözümüne ilişkin olarak Kent Konseylerine hukuki dayanak kazandırılmıştır. Bu anlamda, Kent Konseyleri ile ilgili ilk yasa 2005 yılında yürürlüğe girmiş ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere Kent konseylerinin oluşturulması konusunda yetki verilmiştir (Çukurçayır, 2007, s. 383)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin Katılımcı Bütçe uygulaması

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, katılımcı yönetim ilkeleri doğrultusunda birçok yenilikçi uygulama geliştirmektedir. Bu kapsamda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin katılımcı bütçe uygulaması, yerel halkın aktif katılımını teşvik etmeyi hedefleyen önemli bir adımdır.

Katılımcı bütçe, yerel halkın belediyenin bütçe sürecine doğrudan katılarak harcamaların belirlenmesine ve önceliklerin belirlenmesine dahil olmasını sağlayan bir yöntemdir. Bu uygulama ile belediyenin bütçe kaynaklarının nasıl kullanılacağına ilişkin kararlar, toplumun farklı kesimlerinin katılımıyla belirlenir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin katılımcı bütçe uygulaması, şeffaf ve demokratik bir süreci destekler. İlgili dönemde, İstanbul’un çeşitli bölgelerinde yaşayan vatandaşlar, belirlenen süreçler dahilinde projeler sunabilir, bu projelerin değerlendirilmesine katkıda bulunabilir ve sonuçta belirlenen projelerin bütçe kalemi olarak kabul edilmesine katkıda bulunabilirler.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin katılımcı bütçe uygulaması, yerel halkın görüşlerini, önerilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alan bir yönetim anlayışının bir örneğidir. Bu uygulama, yerel halk ile belediye arasındaki iletişimi güçlendirirken, vatandaşların kentlerinin geleceğine daha fazla etki sahibi olmalarını sağlamaktadır (İBB, 2020).

Muğla Çevre Dostu Kalkınması İçin Çalışma Grupları Projesi

Muğla’nın Çevre Dostu Kalkınması İçin Çalışma Grupları projesi, Muğla ilinin çevresel sürdürülebilirlik ve kalkınma hedeflerine odaklanan bir inisiyatiftir. Bu proje, çevre koruma, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, yeşil ekonomi ve turizm, enerji verimliliği gibi konularda çalışma gruplarının oluşturulması ve ortak çalışmalar yürütülmesini amaçlar.

Bu projenin temel amacı, Muğla’nın doğal zenginliklerini koruyarak çevreye duyarlı bir kalkınma sürecini desteklemektir. Muğla, turistik potansiyeli, sahip olduğu doğal güzellikleri ve tarihi zenginlikleriyle dikkat çeken bir il olarak bilinmektedir. Bu proje, bu değerleri koruma altına alarak sürdürülebilir bir turizm ve çevre yönetimi yaklaşımını teşvik etmektedir.

Bu projenin çalışma grupları, Muğla’nın çevre dostu kalkınması için politika önerileri sunar, projeler hazırlar ve uygulama süreçlerini takip eder. Örneğin, çevre koruma çalışma grubu, doğal alanların korunması, su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve atık yönetimi gibi konular üzerinde çalışırken, yeşil ekonomi ve turizm çalışma grubu, sürdürülebilir turizm projeleri ve çevreye duyarlı işletmelerin teşvik edilmesi gibi konulara odaklanır.

Muğla’nın Çevre Dostu Kalkınması İçin Çalışma Grupları projesi, Muğla ilinin çevre dostu ve sürdürülebilir bir kalkınma modeli oluşturmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu projenin başarısı, Muğla’nın doğal güzelliklerinin korunması, çevre bilincinin artırılması, yeşil ekonomi ve sürdürülebilir turizm alanlarında ilerleme kaydedilmesiyle ölçülebilir (Muğla Büyükşehir Belediyesi, 2018).

Kadıköy Kent Konseyi

Kadıköy’de beraber yaşayan vatandaşların, ilçedeki gereksinimlerinin karşılanabilmesi için oluşturulan ve yerel demokrasinin en iyi işlediği yer olan Belediye bünyesinde yapılan katılımcı demokrasi uygulamaları, vatandaşların yöneticilerin verdiği kararlar üzerinde etkili olabilmesi için uygun ortam yaratarak demokratik uygulamaların güç kazanmasına yardımcı olmaktadır (Yaman, 2018, s. 122). Kadıköy Belediyesi, Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Kentler Projesi felsefesinde yerini ve ifadesini bulan halk katılımı, kentsel yoksulluk, kentsel yönetim, kentsel planlamaya ilişkin strateji ve politikalar geliştirmek, Kadıköy’ün sorunlarının tespiti ve çözümünde kent ortaklarıyla birlikte hareket edebilmek konusunda sorumlu yerel yönetim anlayışı ile bu hareket içinde yerini almak için, Kadıköy Kent Konseyi’ni Kadıköy Belediye Meclisi’nin 11.02.2004 gün ve 2004/6 sayılı kararı ile 17.05.2004 tarihinde kurmuştur (Kadıköy Belediyesi 2006-2009 Stratejik Plan). Kadıköy Kent Konseyi’nin çalışma grupları ise; Engelli Meclisi, Gençlik Meclisi, Kadın Meclisi, Çocuk Meclisi, Kıdemli Hemşehriler Meclisidir. Kadıköy Kent Konseyi’nin çalışma

gruplarından Gençlik Meclisi, yerel ve ulusal demokratikleşme sürecinde, gençlerin düşüncelerini açıkça söyleyebilmelerini, çözüm üretebilmelerini, karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarını sağlayan ve kendi sorunlarına sahip çıkmalarını özendiren gönüllülük temelinde, demokratik bir oluşumdur. Gençlerin, meclis çatısı altında yaratılan uzlaşma ortamı içerisinde, dil, din, ırk, kültür, sınıf, eğitim ve cinsiyet farkı gözetmeksizin kentin sürdürülebilir gelişmesinin temelini oluşturacak politikaların yaratılmasında ve öncelikli sorunların belirlenerek bunların çözüm önerilerinin üretilmesine ve uygulanmasına katkıda bulunmalarını sağlar (Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi m.4). Kadıköy Belediyesi Kadın Meclisi; katılımcılık, sürdürülebilirlik, yaşanabilirlik, kentsel hakların geliştirilmesi, hoşgörü ve uzlaşma ilkeleri ışığında, düşüncelerini açıkça söyleyebilme, çözüm üretebilme, karar alabilme ve uygulayabilme mekanizmaları geliştirmeyi sağlayan ve kendi sorunlarına sahip çıkmalarını özendiren demokratik bir platformdur (Kadın Meclisi Çalışma Yönergesi m.5). Kadıköy Kent Konseyi ilkeleri doğrultusunda faaliyet gösteren bir diğer platform ise, çocukların kent yönetimine aktif katılımında bulunmaları için çalışmaların gerçekleştirildiği Çocuk Meclisi'dir (Çocuk Meclisi Çalışma Yönergesi m.5). Bu meclis, Kadıköylü çocukların kent yönetimine aktif olarak katılmalarını, kendileri ve kentle ilgili sorunlarının çözümünde rol almalarını sağlamak, çocukların çevre duyarlılığını artırmak, Kadıköy çocuklarını, kent düzeyinde, ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek, çocukların kentlilik bilincini geliştirmek, çocukların insan hak ve özgürlüklerine saygılı, araştıran, üreten, girişimci bireyler olmalarını sağlamak, çocukların ortaklık bilinci içinde, dayanışma ve paylaşma duygularının gelişmesini sağlamak gibi amaçlar çerçevesinde faaliyet göstermektedir (Çocuk Meclisi Çalışma Yönergesi m.6). Kıdemli Yurttaşlar Meclisi ise; Kadıköy Kent Konseyi ilkeleri doğrultusunda, kıdemli yurttaşların kent yönetimine aktif katılımında bulunmaları için çalışmaların gerçekleştirildiği bir platformdur. Kent içinde yaşayan kıdemli yurttaşların din, dil, ırk, kültür, sınıf, eğitim ve düşünce farkı gözetmeksizin temsil edilmesini, özgür ve doğrudan katılımı sağlar (Kıdemli Yurttaşlar Meclisi Çalışma Yönergesi m.5). Bir diğer çalışma platformu olan Kadıköy Belediyesi Engelliler Meclisi'nin, engellilerinin insan hak ve özgürlüklerinden, tam ve eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak, engellileri ve engelliliği hedef alan, ayrımcı kural, uygulama, davranış, alışkanlık ve önyargıların ortadan kaldırılmasına çalışmak, hak ve imkanlar ile, arzu edilen hedefe erişmenin önünde engel oluşturan, düzenlemelerin, engelliler bakımından ihtiyaca cevap verecek hale getirilmesi ile, fırsat eşitliğini oluşturmak, uygulama ve düzenlemeler bakımından, engelli bireylerin onurunun kırılmasına ve engelliliğin çıkar temininin bir aracı haline getirilmesine yönelik istismarcı anlayışlarla mücadele etmek, Kadıköy'ün erişilebilirlik düzeyini arttırmak, bireysel çabalarla erişilemeyecek teknoloji ve hizmetlerin gereği planlama ve sunumun yapılmasına, bu bağlamda ihtiyaç duyulacak olan merkez ve tesislerin açılmasına çalışmak, Kadıköy'deki engellilerle ilgili çalışma yapan taraflar arasında eşgüdümü sağlamak gibi amaçları vardır (Engelliler Meclisi Çalışma Yönergesi m.5).

SONUÇ

Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim açısından bürokratik direnç oldukça önemli bir konudur. Bürokrasinin, karar alma süreçlerinde yer alan sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler ve diğer paydaşlarla işbirliği yapma konusunda sınırlayıcı bir etkisi olabilir. Bu durum, çoğulcu ve katılımcı demokratik süreçleri olumsuz etkileyen bir süreç şeklinde ortaya çıkabilmektedir.

Bu çalışma ile Türkiye'nin siyasi ve yönetsel yapısında çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetim kavramlarının uygulanmasını, çoğulcu demokrasi kavramının, karar verme süreçlerinde çeşitlilik ve çoklu bakış açısının önemi ortaya konulmaktadır. Katılımcı yönetim ise, vatandaşların karar verme süreçlerinde aktif olarak yer almaları ve hükümet ile sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin önemini vurgulamaktadır.

Bu Çalışmada, Türkiye'deki bu kavramların ne ölçüde uygulandığını, özellikle kentsel dönüşüm projeleri ve katılımcı bütçeleme süreçleri gibi belirli örnekler üzerinden analiz edilmiştir. Ayrıca, Türkiye'de çoğulcu demokrasi ve katılımcı yönetimin uygulanmasıyla ilgili zorluklar ve sınırlamalar, siyasi kutuplaşma, sınırlı sivil toplum katılımı ve bürokratik direnç gibi konular da ele alınmıştır. Günümüzde özellikle insanların yönetim anlayışlarının güncel veriler ışığında, yönetim anlayışını yeniden yapılandırılması çabalarının yoğun olduğu ve özellikle demokratik anlayışların ön plana çıktığı görülebilmektedir. Merkezinde insan odaklı yönetim anlayışı olan demokratik sistemlerde halkın yönetişim alanına doğrudan katılabilmesi mümkün olmadığından temsili demokrasi anlayışları tercih edilmektedir. Bu nedenle çoğulcu demokratik yönetim anlayışı hakimdir. Bu da beraberinde halkın doğrudan yönetime katılma sürecini doğurmakta, yönetimler buna yönelik politikalar geliştirebilmektedir.

Türkiye'de bu durumun uygulamasında her ne kadar olumlu veriler elde edilebilse dahi bununla birlikte siyasi çıkarlar, siyasi kutuplaşmalar gibi çoğulcu anlayışların yönetimdeki etkileri daha yoğun, çoğunluğun isteklerini daha çok uygulamakta ve yeni demokratik anlayış olan çoğunlukların azınlıkların da talebini dikkate alarak demokratik yönetim sistemini oluşturma anlayışından uzaklaşabilmektedir. Merkezi yönetimlerde daha çok çoğulcu demokratik yönetime dayanılarak ve bundan güç alarak merkezi hükümetler kendi ulusal politikalarını hazırlayabilmekte ve hazırladıkları bu politikalarda halkın katılımını göz ardı edebilmektedirler. Bu da beraberinde sınırlayıcı etkiler doğurmaktadır. Her ne kadar Sivil toplum örgütleriyle işbirliği yöntemiyle bazı politikalar uygulansa dahi, halkın

katılımını sınırlıdır. Ancak yerel yönetimlerde durum bazen farklılaşabilmekte ve merkezi yönetimlerin aksine halkın katılımına yönelik projeler geliştirilip, rahatlıkla uygulanabilmektedir. Katılımcı demokrasinin daha etkin işleyebilmesi için Merkezi Politikalar yerine Yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılması ve yerelde merkezi politikaların özelleştirilmesinde yarar oluşacaktır. Bu nedenle merkezi hükümetlerin yerel yönetimlere bazı yetkilerini devrederek Katılımcı Demokrasiyi güçlendirmesi mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Bächtiger, A., Gastil, J., Parycek, P., & Portenkirchner, A. (2010). "Assessing the Quality of Deliberation: A Checklist." *Journal of Public Deliberation*, 6(2).
- Cohen, J. (1989). *Deliberation and democratic legitimacy*. In A. Hamlin & P. Pettit (Eds.), *The good polity: Normative analysis of the state* (pp. 17-34). Oxford: Basil Blackwell.
- Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy: Participation and opposition*. New Haven, CT: Yale. 20
- Dahrendorf, R. (1998). *On liberty and democracy*. Routledge.
- Galipoğlu, Ö. (2014). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Yönetime Katılması ve Öneri Sistemlerinin Firmalara Sağladığı Katkılar Üzerine Farklı Sektörlerden Uygulama Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Gaventa, J., & Barrett, G. (2010). *So What Difference Does it Make? Mapping the Outcomes of Citizen Engagement*. IDS Working Papers, 2010(347), 1-22.
- Helsinki Yurttaşlar Derneği. (2021). "Hakkımızda". <https://helsinki.org.tr/hakkimizda/>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2020). "Katılımcı Bütçe". <https://www.ibb.istanbul/tr-tr/katilimci-butce>
- Kadıköy Kent Konseyi Resmi Web Sitesi: <https://kadikoykentkonseyi.org.tr/>
- Karaman, İ. B., & Karaman, E. (2019). Kamu yönetimi ve sivil toplum kuruluşları: Türkiye'de katılımcı demokrasi uygulamalarının bir değerlendirmesi. *International Journal of Social Science and Education Research*, 5(3), 874-885.
- Kırbaçoğlu, A. (2019). *Katılımcı Yönetim ve Sosyal Politika*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Köker, L. (2017). Türkiye'de Katılımcı Yönetim: Kavram ve Yaklaşımlar. *Marmara İktisat Dergisi*, 2(2), 51-67.
- Krumholz, N., & Forester, J. (1990). *Making equity planning work: Leadership in the public sector*. Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press. 122
- Lægreid, P., & Verhoest, K. (2015). "Introduction: Public Sector Reform in Context." In P. Lægreid & K. Verhoest (Eds.), *Public Sector Reform: International Comparison* (pp. 1-16). Palgrave Macmillan
- Mergel, I. (2018). *Participatory governance*. Oxford Research Encyclopedia of Communication. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013.600>
- "Muğla'nın Çevre Dostu Kalkınması İçin Çalışma Grupları" - Muğla Büyükşehir Belediyesi (Kaynak: Muğla Büyükşehir Belediyesi)
- Özdemir, S. (2019). "Siz Karar Verin" Projesi Üzerine Bir Değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 58
- Sabetti, F. (2017). *Challenges of Pluralist Democracy. Social and Political Challenges in the Process of EU Integration*. Página 85
- Sabetti, F. (2017). *Deliberative democracy and its discontents*. In *The Palgrave Handbook of Global Political Psychology* (pp. 265-282). Palgrave Macmillan.
- Bächtiger, A., Gastil, J., Parycek, P., & Portenkirchner, A. (2010). "Assessing the Quality of Deliberation: A Checklist." *Journal of Public Deliberation*, 6(2).
- Sintomer, Y., Herzberg, C., & Röcke, A. (2008). *Participatory Budgeting in Europe: Potentials and Challenges*. *International Journal of Urban and Regional Research*, 32(1), 164-178.
- Sintomer, Y., Herzberg, C., & Röcke, A. (2008). *Participatory Governance: A New Idea for Democratic Governance?* In Y. Sintomer, C. Herzberg, & A. Röcke (Eds.), *Participatory Governance: Political and Societal Implications* (pp. 1-16). Opladen: Barbara Budrich Publishers.
- Sönmez, M. E., & Çakmak, E. (2016). *Civil Society in Turkey: Limited Participation in a Restricted Democracy*. *Journal of Civil Society*, 12(2), 176-192

T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı. (2018). Kentsel Dönüşüm Projeleri Hakkında Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları

TDK (2018) Web: www.tdk.gov.tr

Turgut, Y. (2019). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları ve Toplumsal Sonuçları. *International Journal of Management, Accounting and Economics*, 6(1), 54-62.

Uyanık, G. (2018). Katılımcı bütçe uygulaması: Kadıköy Belediyesi örneği. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.45-53

Warren, M. E. (2017). What is democratic participation? In A. B. Smith & M. E. Warren (Eds.), *Oxford Handbook of Classics in Contemporary Political Theory* (pp. 333-346). Oxford: Oxford University Press.